

Ennakkoäänestysasiakirjojen ja kirjeäänestysasiakirjojen tarkastus

Keskusvaalilautakunta 04.04.2025 § 24
86/00.00.00.01/2025

Valmistelija

keskusvaalilautakunnan sihteeri (p. 044-497 0003):

Keskusvaalilautakunnan on tarkastettava sille sekä aluevaaleissa että kuntavaaleissa saapuneet ennakkoäänestysasiakirjat (vaalilaki 63 §) ja kirjeäänestysasiakirjat (vaalilaki 66 g §). Tarkastukset suoritetaan vaalikuoria avaamatta kokouksissa, jotka on pidettävä siten, että perjantaina 11.4.2025 ennen klo 19.00 saapuneet äänestysasiakirjat ehditään niissä käsitellä.

Keskusvaalilautakunnan harkintaan jää, miten se käytännössä suorittaa ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastuksen. Lautakunta voi pitää yhden tai useamman kokouksen ja päättää tarkastukseen liittyvistä valmistavista toimenpiteistä. Kokouksista on pidettävä pöytäkirjaa. Kaikki määräaikaan mennessä saapuneet ennakkoäänestysasiakirjat on ehdittävä käsitellä.

Yksityiskohtaiset ohjeet ennakkoäänestysasiakirjojen käsittelystä ja säilytyksestä löytyvät oikeusministeriön ohjekirjeestä n:o 1 (Kunnan keskusvaalilautakunnan tehtävät). Oikeusministeriön ohje sisältää erikseen yksityiskohtaiset ohjeet ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastamisesta ja kirjeäänestysasiakirjojen tarkastamisesta.

Keskusvaalilautakunnan tulee lähetekuoren saatuaan (ennen sen avaamista) tarkistaa lähetekuoren osoitekentästä, että lähetekuori on sille osoitettu. Väärään paikkaan saapuneet kuoret (vastaanottajaksi merkitty jonkin muun kunnan keskusvaalilautakunta) on viipymättä toimitettava lähetekuorten kuittauslista -lomaketta käyttäen lähimpään postitoimipaikkaan tai asiamiespostiin oikealle vastaanottajalle edelleen lähetettäväksi. Tällainen väärään paikkaan erehdyksessä saapunut lähetekuori on siirrettävä oikealle vastaanottajalle kunnasta riippumatta koko maan alueella sekä aluevaaleissa että kuntavaaleissa.

Lähetekuoret on lajiteltava vaaleittain ja äänestysalueittain. Muhoksella on näissä vaaleissa ensimmäistä kertaa yksi äänestysalue, joten lajittelu tehdään vaaleittain.

Kaikki määräaikana saapuneet lähetekuoret on avattava siten, että niiden sisältö ei vahingoitu. Avaamisvaiheessa lähetekuoreissa olevia lähetekirjettä ja vaalikuorta ei saa erottaa toisistaan. Erottelu tehdään vasta sitten, kun lähetekirje ja vaalikuori voidaan hyväksyä.

Määräajan jälkeen saapuneet lähetekuoret jätetään avaamatta ja huomioon ottamatta. Jokaiseen tällaiseen avaamattomaan lähetekuoreen on tehtävä merkintä siitä, minä päivänä ja mihin kellonaikaan kuori on saapunut kunnan keskusvaalilautakuntaan.

Keskusvaalilautakunnalle saapuu kahdenlaisia lähetekuoria:

- kuittausmerkinnällä varustettuja ja
- ilman kuittausmerkintää olevia.

Jos kuittausmerkintä puuttuu, lähetekuori avataan ja lähetekirje ja vaalikuori tarkastetaan. Tämän lisäksi on tarkistettava että

- lähetekirje on lajiteltu oikean vaalin mukaan. (merkinnät AV ja KV)

- lähetekirjeessä on tarvittavat tiedot äänestäjästä ja ennakkoäänestyspaikasta sekä äänestäjän ja vaalitoimitsijan allekirjoitukset
- äänioikeusrekisteristä tarkastetaan, että äänestäjä on merkitty äänioikeutetuksi kunnan johonkin äänestysalueeseen.

Jos tarkastuksessa havaitaan, että lähetekirje on virheellisesti osoitettu keskusvaalilautakunnalle.

Ennakkoäänestys on jätettävä ottamatta huomioon, jos:

1) Ennakoon kuntavaaleissa äänestänyttä henkilöä ei ole otettu äänioikeusrekisteriin kyseisen kunnan kohdalle tai ennakon aluevaaleissa äänestänyttä henkilöä ei ole otettu äänioikeusrekisteriin sellaisen kunnan kodalle, joka kuuluu samaan hyvinvointialueeseen kuin kyseinen kunta

2) Vaalikuoreen on tehty äänestäjää tai ehdokasta koskeva tai muu asiaton merkintä;

3) Lähetekirje on niin puutteellinen tai epäselvä, ettei varmasti voida vakuuttua, onko äänestys tapahtunut laissa säädetyin tavoin, tai päätellä, kuka on äänestänyt;

4) Kotiäänestyksen lähetekirjeestä puuttuu äänestyksessä läsnä olleen 18 vuotta täyttäneen henkilön nimikirjoitus.

Kun äänestys jätetään ottamatta huomioon, on siitä tehtävä merkintä keskusvaalilautakunnan kokouksessa pidettävään pöytäkirjaan. Vaalikuorta ei saa avata.

Huomioon ottamatta jätetty avaamaton vaalikuori on lähetekirjeineen ja -kuorineen liitettävä pöytäkirjaan. Vaalikuoren avonaisuus ei ole huomioon ottamatta jättämisen peruste, mutta jos vaalikuori muusta syystä jätetään ottamatta huomioon ja se on avonainen, se on suljettava vaalisalaisuus säilyttäen.

Kun äänestys jätetään ottamatta huomioon, äänioikeusrekisteriin tai vaaliluetteloon ei saa tehdä minkäänlaista merkintää.

Keskusvaalilautakunnan on merkittävä äänioikeusrekisteriin kaikki ne hyväksytyt ennakkoäänestykset, joita ei ole merkitty äänioikeusrekisteriin ennakkoäänestyspaikassa. Tällaisia ennakkoäänestyksiä ovat mm. laitos- ja kotiäänestykset, kirjeäänestykset sekä ulkomailla edustustoissa tapahtuneet äänestykset.

Lähetekirjeet on säilytettävä vaaleittain ja äänestysalueittain lajiteltuna henkilöiden nimien mukaisessa aakkosjärjestyksessä tai muutoin siten, että asianomainen lähetekirje on tarvittaessa helposti löydettävissä.

Keskusvaalilautakunta päätti kokouksessaan 12.3.2025, että kunnanviraston keskustoimiston henkilöstö ja keskusvaalilautakunnan sihteerin tarvittaessa nimeämä muu kunnanviraston henkilöstö suorittaa oikeusministeriön ohjeiden mukaisesti ennakkoäänestysasiakirjojen lajittelun, avaamisen ja alustavan tarkastamisen vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa.

Päätösesitys Keskusvaalilautakunta aloittaa ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastamisen laissa ja oikeusministeriön ohjeissa mainitulla tavalla.

Päätös Keskusvaalilautakunta hyväksyi sihteerin esityksen.

Keskusvaalilautakunta tarkasti ennakkoäänestysasiakirjoja seuraavasti:

1. Aluevaalit

* Yhteensä käsiteltiin 374 kpl ennakkoäänestysasiakirjoja. Kaikki äänestykset otettiin huomioon.

* Tarkastuksen päätyttyä hyväksytyt vaalikuoret poistettiin lähetekirjekuorista, laitettiin nippuihin ja niput laitettiin laatikkoon, joka sinetöitiin - puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja allekirjoittivat sinetit.

2. Kuntavaalit

* Yhteensä käsiteltiin 388 kpl ennakkoäänestysasiakirjoja. Kaikki äänestykset otettiin huomioon.

* Tarkastuksen päätyttyä hyväksytyt vaalikuoret poistettiin lähetekirjekuorista, laitettiin nippuihin ja niput laitettiin laatikkoon, joka sinetöitiin - puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja allekirjoittivat sinetit.

Keskusvaalilautakunta päätti jatkaa ennakkoäänestysasiakirjojen käsittelyä tiistaina 8.4.2025 klo 17.00.